

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

FESZTIVÁLOK SZERVEZŐI SZEMMEL – MÉRÉSI VISSZAJELZÉSEK

ERNSZT ILDIKÓ, DOMINUS ÁKOS
BATUKI KONFERENCIA, VESZPRÉM
2020. NOVEMBER 26.

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

KUTATÁSOK –A DÖNTÉSHOZÓK

- Veszprémi Utcazene Fesztivál
- Veszprém-Balaton Filmpiknik
- Kőfeszt

25 mélyinterjú (tervezett)

Fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek, intézkedések

Vizsgált
események

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

KUTATÁSOK –A DÖNTÉSHOZÓK

Kihívások

Vírushelyzet, és az azzal összefüggő bizonytalanság

„A vírushelyzet abszolút kihívás, markánsan és minden tekintetben befolyásolta, átírta a szervezést.” „Az utolsó pillanatig nem lehetett tudni, lesz-e, lehet-e egyáltalán rendezvény, ha igen, hány fővel, hogyan.”

A fesztivál egyedi jellegének a megőrzése

„Szeretnénk megőrizni a fesztivál egyedi jellegét... A nézők nem akarják a pénzorientált irányt.”

A szervező nem helyi

„Nincs helyi rezidenciánk, nem vagyunk helyiek, ez lehet egy kihívás.”

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

KUTATÁSOK –A DÖNTÉSHOZÓK

Kihívások

A helyszín nem körülhatárolt

„Nem egy körülhatárolt helyszínről van szó, így nehéz bizonyos tényezőket kontrollálni.”

Hívatlan művészek

„Kihívás a bejelentkező művészekkel van, akiket nem hívtunk.”

Rosszindulat

„A délelőtti időszak kihasználása.”

„Balatonnal és a vonzáskörzettel jobban össze kellene hangolni.”

„Komplex szolgáltatás kínálata.”

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

KUTATÁSOK –A DÖNTÉSHOZÓK

Kihívások

Új fesztivál megszervezése

„Az igazi kihívás, hogy a nulláról hoztuk össze egy új fesztivált itt, helyben.”

„Ez egy pilot projekt volt, így szervezetenként is kihívás volt a rendezvény.”

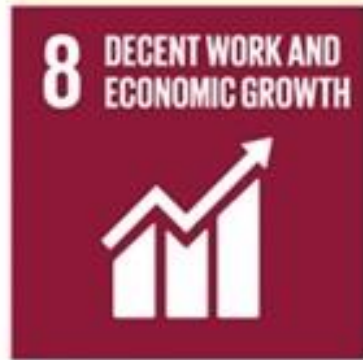
NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

KUTATÁSOK –A DÖNTÉSHOZÓK

Ivóvíz

ÁLTALÁNOS VÉLEMÉNYEK:

- Helyi adottságok dominálnak
- Extra kommunikáció nem merül fel
- Azt mondja, hogy fontosnak tartja, de az attitűdje nem tükrözi

KUTATÁSOK –A DÖNTÉSHOZÓK

„Mindenki számára elérhető legyen az ivóvíz, hogy azok számára is hozzáférhető legyen, akik nem tudják megvásárolni.”

„A csapvíz szolgáltatás egy megosztó kérdés rendezvényszervező körökben. Az ásványvíz értékesítés egy rendezvény esetében kimutatható tétel, amitől esik a rendezvény, ha elérhető csapvíz a környéken.”

Ivóvíz

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

KUTATÁSOK –A DÖNTÉSHOZÓK

Épített és
természeti
környezet
megóvása

ÁLTALÁNOS VÉLEMÉNYEK:

- Szemetelés mellőzése
- Szabadban vizelés elkerülése
- Autók, zöldterületekre
- Közönség felelőssége – a közönség szűrésével elérhető

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

KUTATÁSOK –A DÖNTÉSHOZÓK

„ (...) nem vágta ki fát, hogy jobban látszódjon a vászon bizonyos helyekről!”
„Ami egyértelmű, hogy komolyan és alaposan, módszeresen össze kell takarítani...”

Épített és
természeti
környezet
megóvása

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

ZÖLD ÚTMUTATÓ FESZTIVÁLSZERVEZŐKNEK – MÓDSZERTANI KÉZIKÖNYV 0. VERZIÓ

DOMINUS ÁKOS
BATUKI KONFERENCIA, VESZPRÉM
2020. NOVEMBER 26.

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

KÉZIKÖNYV

20 tipp a
fenntartható
rendezvényekhez

HOGYAN FOGJ HOZZÁ?

- Mérd meg, amit meg lehet!
- Keress szövetségeket a zöld gondolathoz!
- Készíts elemzéseket, hogy milyen hatással van a rendezvényed a környék lakosságára, gazdaságára és élővilágára!
- Foglalkoztass egy fenntarthatósági munkatársat!

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

KÉZIKÖNYV

20 tipp a
fenntartható
rendezvényekhez

KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG

- Mondj búcsút az egyszerhasználatos műanyagoknak!
- Vezesd be a szelektív hulladékgyűjtést és az újrahasznosítást!
- Legyél tudatos a szponzor tevékenységek tervezésekor!

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

KÉZIKÖNYV

20 tipp a
fenntartható
rendezvényekhez

SZENNYEZÉS ÉS KIBOCSÁTÁS-CSÖKKENTÉS

- Fizettesd ki az áramszámlát a felhasználó partnereiddel!
- Gondold át a vendéglátást!
- Tedd vonzóvá a közösségi közlekedési alternatívákat!
- Árulj, vagy osztoass fenntartható ajándéktárgyakat!
- Óvd a talajt a szennyezésektől és a rongálástól!

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

2019-1.3.1-KK-2019-00015

Körforgásos gazdasági alapokon nyugvó fenntarthatósági kompetencia központ létrehozása a Pannon Egyetemen

KÉZIKÖNYV

20 tipp a
fenntartható
rendezvényekhez

TÁRSADALMI FENNTARTHATÓSÁG

- Ismerd meg a helyi jellegzetességeket, a bennük rejlő lehetőségeket, és építs ki aktív kommunikációt a helyi közösséggel!
- Biztosíts képzést és korrekt feltételeket a munkavállalóidnak!
- Biztosíts ivóvizet a dolgozóidnak és a látogatóidnak!
- Vonj be különböző társadalmi csoportokba tartozókat a döntéshozatalba!
- Tedd családbaráttá a rendezvényeket!
- Gondolj a fogyatékkal élőkre!
- Tegyél a biztonságért!

14. Ismerd meg a helyi jellegzetességeket és a bennük rejlő potenciált! (ember, szolgáltató, gondolat)

A fesztivál fenntarthatóságát alapvetően meghatározza a „helyi” gondolathoz való viszonya, az, hogy milyen kapcsolatba kerül a HELYI-vel. Hiszen egyáltalán nem mindegy, hogy a HELY szerves részévé válik-e a fesztivál minden ízében, porcikájában, avagy egyszerűen pusztán helyszíniként funkcionál teljes elszigeteltségben – ennek köszönhetően jóval szegényebben is.

A „HELYT” gondolat több mindent magába foglal: a helyi értékeket, a helyi kultúrát, kulturális örökséget, gasztronómiát. De ugyanígy magába öleli magát az EMBER-t is, aki ott él, dolgozik: a helyi lakosokat, akik a fesztivál majdani látogatói lesznek, akik eltűrik a fesztivállal együtt járó megnövekedett környezeti terhelést, akik a fesztivál megvalósításában részt vesznek, akik megmutatják saját hagyományait, mindennapi kultúrájukat, és azok is, akik termelőként helyi termékeket állítanak elő, szolgáltatásokat nyújtanak.

Maga A HELY így nem csak üres helyszínét adja a fesztiválnak, hanem a miliójét is meghatározza. Hiszen a hely és a fesztivál kölcsönösen hatnak egymásra, formálják egymást. A helyiek (a gondolat, a kultúra, az ember) és a fesztivállátogatók, szervezők így interakcióba lépnek egymással.

A helyiek bevonása a fesztivál előkészítésébe, szervezésébe több szempontból is hasznos a számára: a helyiek bevonásával lehet a legegyszerűbben látogatókat szerezni egy eseményre. Egyáltalán nem elhanyagolható az a helyismeret, a helyi viszonyok ismerete sem, amivel a helyi lakosok rendelkeznek; ez a szervezés, a lebonyolítás során elengedhetetlen, igencsak megkönnyíti a munkát – sőt: bizonyos esetekben akár életmentő is lehet!

A helyi közösségek számára egy fesztivál meghatározó lehet: erősíti a közösség identitását, településére való büszkeségét, kötődését. A helyieket lelkesedéssel tölti el, és mozgósítja őket, lehetőséget biztosítva a közösségi élményre, aktivitásra. Ezáltal az önkifejezés egyfajta módja valósulhat meg, ami erősíti a résztvevők önbecsülését. Emellett a helyieknek munkát ad, lehetőségeket teremt.¹ A helyi termelők számára értékesítési lehetőséget biztosít a fesztivál mellett, hogy ez egyben a lehető legzöldebb megoldás is, hiszen a rövid szállítási távolság miatt a környezet terhelése is minimális.

A helyi közösségek támogathatják a fesztivál megrendezését: a kultúrájuk közvetítésével, fesztiválbarát környezet megteremtésével. Ugyanakkor a fesztivál jelentős környezeti terhelést jelenthet, így a helyi lakosságra nézve is. A tervek során figyelembe kell venni a helyi lakosságra gyakorolt hatást, ami zaj-, fény-, környezeti-, infrastrukturális terhelést jelent. Mindezt elviselhetővé kell tenni a lakosság számára.

Fel kell térképezned a fesztiválnak otthont adó települést, helyszínt. Először itt is szövetségeket kell keresned, akik a későbbiek során a partnereid és támogatóid lehetnek. Fel kell mérni a hely kulturális, szellemi örökségét, hagyományait, amelyekre építhetsz, amikhez kapcsolódhatsz – ezáltal egyfajta szellemi kötődést alakíthatsz ki, és beágyazhatsz a fesztiválot a helyi közösség szövetébe. Tükrözd a hely szellemiségét – legyen szó

¹ Hunyadi, Zs., Inkei, P., Szabó, J., Z. (2006). Fesztivál-világ. NKA kutatások 3. Kelet-Közép-Európai Kulturális Observatórium Alapítvány. Letöltve: <http://www.budobs.org/pdf/Fesztival-Vilag.pdf> (2020. 08. 26.)

gasztronómiáról vagy éppen ajándéktárgy árusokról. Szervezz vagy népszerűsíts olyan programokat, amelyek közelebb viszik a látogatókat a hely természeti, kulturális értékeihez!

Adj vissza valamit annak a közösségnek, amely vendégül látja az eseményt, népszerűsítsd, növeld vonzerjét, újíts fel leromlott állapotban levő épületet, vagy támogass egy helyi kezdeményezést!

A fesztiválok társadalmi-kulturális hatását számos módszerrel mérik: a látogatói költségvetésben kialakuló teljes munkaidős állások, az önkéntesek száma alapján, a fesztivált követő hatásmérés, a „hubából tanulás” módszere alapján; a szociális költségeket és hasznokat figyelembe véve, illetve a helyi lakosságnak a fesztivállal szembeni attitűdjére tekintettel a szociológiai, demográfiai adottságai alapján egyaránt.²

MIT TEGYÉL?

EGYÜTTMŰKÖDÉS – Építs kapcsolatokat!
Működj együtt a helyi önkormányzattal, a helyi civil szervezetekkel a szervezés, tervezés első pillanatától kezdve, hogy a helyiek a magukénak érezzék a fesztivált!
Térképezd fel azokat a helyi civil és egyéb szerveződések, amelyek a partnereid lehetnek! Építs ki velük együttműködésre irányuló kapcsolatokat!
Hallgasd meg az önkormányzat, a helyi csoportok véleményét, és utána vedd is figyelembe azt! Légy tekintettel a helyiek igényeire, érdekeire, szempontjaira és türelmére!
Toborozz helyi önkénteseket!
Működj együtt olyan helyi turisztikai szervezetekkel, amelyek fenntartható turisztikai termékeket ajánlanak a turistáknak, utazóknak!
Hívj meg a fesztiválra helyi zöld csoportokat! Tedd lehetővé számukra azt, hogy programokat szervezzenek, szennelétformáló tevékenységet folytassanak, adományokat gyűjtsenek jó környezetvédelmi, társadalmi ügyekre!
A helyi csoportoknak biztosíts kedvezményes belépőjegyet!
Építs a helyiek helyismeretére, szerezz tőlük információt! Ők ismerik a helyi viszonyokat, a szolgáltatókat, nekik van kapcsolatrendszerük - kérd a segítségüket!
HELYI MUNKAERŐ, SZOLGÁLTATÓ – Alkalmazd a helyit!
Alkalmazz helyi munkaerőt, amennyiben ez lehetséges! Lehetőség szerint egész évre szóló munkát biztosíts számukra!
Alkalmazz helyi szolgáltatókat, amennyiben ez lehetséges! Népszerűsíts fenntartható módon működő, gazdálkodó termelőket!
HELYI MILIO – A fesztiválodban jelenjen meg a hely szelleme!
Az árusok a helyi jellegzetességeket, ételspecialitásokat (is) árulják!
A fesztivál, amennyiben ezt a fesztivál jellege, gondolatossága engedi, tükrözze a hely szellemét, utaljon a helyre magára! (pl. tükrözze a „veszprémséget”)
TÁMOGATÁS – Állj jó ügyek mellé helyben!
Támogass helyi jó ügyeket! Nyerjen a helyi közösség a fesztivállal!

² Kundi, Viktória (2012). Fesztiválok társadalmi és kulturális hatásainak mérése: módszertani áttekintés. E-Conom. Online tudományos folyóirat. 1/2. Letöltve: http://real.mtak.hu/29786/1/09_KundiV_e_conom_12_u.pdf (2020. 09. 17.)

Támogass vagy csak vegyél részt, képviseltesd magad helyi környezetvédelmi témájú rendezvényeken! (Madarak és Fák Napja, Föld Napja, Autómentes Nap, egyéb különleges fesztivál)

HELYI KULTÚRA, TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET – Kutasd, védés és mutasd be!

Térképezd fel a helyi kulturális örökséget, hagyományokat!

Mutasd be a helyi kulturális örökséget!

Népszerűsíts helyi látnivalókat, eseményeket, programokat! Működj együtt olyan turisztikai partnerekkel, akik segítik a látogatókat ebben!

Ha lehetséges, szervezz programokat helyi látnivalók, nevezetességek megtekintésére! – akár napközben, amikor nincsenek a fesztiválon programok!

Ha lehet, szervezz a helyi kultúrát, művészetet, gasztronómiát bemutató programokat – a helyi szakemberek, művészek segítségével!

Adj lehetőséget a helyi kulturális/művészeti csoportoknak, művészeknek a bemutatkozásra!³

JÓ GYAKORLAT

Mit nyer a Glastonbury fesztivállal a helyi közösség?

2000. óta a Glastonbury Fesztivál (UK) több, mint 1 millió fonttal támogatott helyi jó ügyeket és jótékonyági kezdeményezéseket. Felépítettek Piltonban egy új klubot (Pilton Dolgozó Férfiak Klubja). Egy olyan házprojektet támogattak, amely megfizethető bérleti díjakat biztosít a faluban lakók leszármazottai számára, emellett számos régi épületet újjávarázsoltak. Felújították a piltoni Glastonbury apátság Tythe istállóját, a gyermekeknek a játszótérrel. Újjáépítették a Pilton játéktér területén az eredeti pavilont; valamint futballpályát, teniszpályákat építettek a helyszínen. Újraöntötték a Pilton Plébániatemplom megsérült középkori harangjait, megjavították a fűtési rendszerét. A metodista kápolna tetőszerkezetét rendbehozták. A helyi könyvtárat is támogatták: a Glastonbury könyvtár állományát, felszereltségét javították. A fentiek mellett a fesztiválhoz köthető a Pilton Barn Trust megalapítása is.

A fesztivál a kezdete óta lehetőség szerint helyi szolgáltatókat vesz igénybe. A helyi lakosok számára kereskedelmi lehetőségeket teremt, a szállás biztosítása is jelentős jövedelmet generál. A helyi éttermek, pubok, garázsok, üzletek forgalma is nagymértékben megnő a fesztivál ideje alatt. A falut, Piltont egész évben tisztán tartják: Michael Eavis, a fesztivál alapítója egész évben alkalmaz olyan munkatársakat, akik gondoskodnak a szemét összeszedéséről, a graffitik eltávolításáról, az árkok megtisztításáról. A fesztivál jövedelmei

³ Green Festivals (2020). Community. Letöltve: <https://greenfestivals.ca/greening/community/> (2020. 09. 01.)

Magyar Fesztivál Regisztrációs és Minősítési Program (2020). Minősítés. Letöltve: <http://www.fesztivalregisztracio.hu/index.php?modul=cms&page=minosites> (2020. 08. 27.)

biztosítják a Glastonbury apátságában megrendezett zenei hétvégének az anyagi hátterét (Musical Extravaganza), amely megrendezésének első éve, 1996. óta minden évben sokakat a térségbe vonz.

A fentiek mellett nem elhanyagolható a sajtóérdeklődés, ami a fesztivált kíséri. Többek között ennek is köszönhetően került fel Glastonbury a fesztiválok nemzetközi térképére.⁴

HASZNOS LINKEK

Guide to Community-Based Festivals.
http://www.nrb.bme.hu/danurb2019/01_strategy/Booklets.pdf

Greater Dandenong (2012). City of Greater Dandenong Festivals and Events Plan 2012-2015. A Strong, Active and Vibrant Community.
<https://cgdresources.mnmsolutions.net/Resources/Website/SiteDocuments/doc85454.pdf>

Felhasznált irodalom:

Glastonbury Festival (2020). Local Benefits. Letöltve: <https://www.glastonburyfestivals.co.uk/worthy-causes/local-benefits/> (2020. 09. 03.)

Green Festivals (2020). Community. Letöltve: <https://greenfestivals.ca/greening/community/> (2020. 09. 01.)

Hunyadi, Zs., Inkei, P., Szabó, J., Z. (2006). Fesztivál-világ. NKA kutatások 3. Kelet-Közép-Európai Kulturális Obszervatórium Alapítvány. Letöltve: <http://www.budobs.org/pdf/Fesztival-Vilag.pdf> (2020. 08. 26.)

Kundi, Viktória (2012). Fesztiválok társadalmi és kulturális hatásainak mérése: módszertani áttekintés. E-Conom. Online tudományos folyóirat. I/2. Letöltve: http://real.mtak.hu/29786/1/09_KundiV_e_conom_I2_u.pdf (2020. 09. 17.)

Magyar Fesztivál Regisztrációs és Minősítési Program (2020). Minősítés. Letöltve: <http://www.fesztivalregisztracio.hu/index.php?modul=cms&page=minosites> (2020. 08. 27.)

⁴ Glastonbury Festival (2020). Local Benefits. Letöltve: <https://www.glastonburyfestivals.co.uk/worthy-causes/local-benefits/> (2020. 09. 03.)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

ernszt.ildiko@uni-pen.hu, dominusakos@gmail.com

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM